

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:
Oradea
Strada Teatrului 4,
Telefon: 6-70

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő
WASSERSTROM-SÁNDOR
Felelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Egész évre 250 Lei, félévre
130 lei, negyedévre 65 lei. Külföldön
2 Dollár, Kc. 75, P. 12, S. 19. Din. 120

A zsidóknál kezdődik

Egy storojenei kerületbeli faluban a cuzisták megkísérelték, hogy a zsidó parasztok (mert ilyenek is vannak, ha kis-számban is) földjét kisajátítsák. Egy cuzista kijelentette egy zsidó parasztnak és annak a feleségének, hogy ne merészkedjenek saját földjükre belépni, mivel az mostantól fogva már nem az övék, hanem a falu tulajdonát képezi. Ezen kijelentésüket természetesen (cuzista módszer szerint, lásd legutóbbi pojanai gyujtogatást) életveszélyes fenyegetésekkel kísérték. És megtiltották nekik, ugyancsak az ő módosok és hangjuk szerint, hogy ne kíséreljenek meg birtokpert indítani, ha valamit adnak „zsidó életükre”. A zsidót, aki ezen erőszak kísérletnek elmentált, megverték, feleségét pedig súlyosan megsebesítették. És hiába fordultak törvényes segítségért a csendőrséghez, az nem avatkozott a „viszályba”, mert ugymond ez csupán egyes személyeknek a privát civódása, ami a bírósághoz tartozik. Mi azonban nemcsak egy privát ember bűnét és zsarolását látjuk ebben az esetben, hanem egy nyilvános erőszakoskodó és veszélyes kísérlet előjelét arra, mely szerint a cuzisták szeretnék a zsidóságot tulajdonoktól megfosztani. A hatóságnak azonban tudnia kellene, hogy az ilyen erőszakoskodások megengedése megbosszulja magát a polgári társadalmon, mivel a zsidóknál kezdődik ugyan, azonban később az erőszak nem ismer határt, amint az 1907-ben már megtörtént, hogy az a bojároknál végződött. Országunk amugyis a kommunizmustól van átitatva. A cuzismus ugyancsak ezt az anarchiát hirdeti, ha csak a zsidóságra vonatkoztatva is. Azonban vegyük tudomásul, hogy a félrevezetett tömeg előretörve, feltartóztatlanul minden tulajdon ellen indul és nem tesz különbséget zsidó és nemzsidó vagyon között, miként azt a mult igazolja. Nagyon szomorú, hogy nekünk kell figyelmeztetni a hatóságokat, hogy a cuzista pestisnek a terjedése milyen veszélyeket rejt magában a polgárságra nézve, ahol nemcsak zsidók, hanem keresztények (sőt patentirozott uralkodó többségiek) is vannak. Nagyon szomorú ez, de való igaz. Nem szününk meg óva inteni és figyelmeztetni a közelgő veszedelemre az illetékes köröket, hogy siessenek a halálraítélt polgári társadalom megmentésére és ne késsenek lefékezni ezt a beláthatatlan nagy veszélyű anarchiát, mert ellenesetben csak az ország romjain fognak rájönni igazságunkra.

A kormány be nem tartott ígéretei

A Jorga-kormány uralomrajutása óta a Cuza párttal mindenkor igyekezett fenntartani az ugynevezett jóviszonyt. Viszont azt sem tagadhatjuk, hogy az uralomrajutás első pillanataiban nem mulatott volna hajlandóságot a zsidósággal szemben is bizonyos toleranciára.

De ez a kedvező atmoszféra csak a kezdetben volt meg és főképpen a választások előtt. Most azonban úgy látjuk, hogy megkezdődött az a nem egészen lojális zsidók elleni hangulatkeltés, melyhez sajnos tiz esztendő óta ugyannyira hozzászoktunk. Vannak periódusok, amikor erősebb ez a nyomás, mely bennünket ér, van idő, mikor kibírható. Most leginkább politikai téren tombol, eltekintve a wiznilti esettől és eltekintve attól, hogy hajszálon mulott tizezer zsidó kocsmáros egzisztenciája.

Politikáról van szó. Ott áll ugyan öt zsidó képviselőnk a parlamentben, de erről a Jorga-kormány igazán nem tehet. Ez csak a zsidó szavazók tizezreinek összetartását dicséri. De amikor megtudná mutatni a kormány, hogy van érzéke a zsidó kisebbségi jogok iránt, ott minden instanciázás és reklamálás eleddig sikert fülekre talált. Itt van példának a comisia interimarek kérdése. Nézzünk csak széjjel.

Ahol a zsidóság számszerűleg nagy tömegekben él, ott egyáltalán nem vették tudomásul azt a legelemibb kötelességet sem, hogy megfelelő képviseletet nyujtsanak a zsidóságnak a városi kommunikatásokat helyettesítő ideiglenes bizottságokban. Így van ez Csernovitzban és így van ez Szatmáron és így van Nagyváradon is.

Általános a felzudulás Erdélyszerte emiatt a mostoha bánásmód miatt és a miniszterelnök ténykedéséinél eszünkbe jut a Jákob hangja és Ézsau keze hasonlat. Mig Jorga Miklós mindenkor a modern államépítés művészetéről beszél, addig Argetoianu belügyminiszter ur épen ellenkezőjét teszi mindannak, amit a jog és igazság szerint cselekednie kell. Volt számos városban arra is eset, hogy kineveztek egy-egy zsidó képviselőt a városi vezetőségbe, de hamarosan meggondolták a dolgot és igyekeztek onnan eltávolítani. Így történt Nagyváradon is, hogy egy magyarpárti zsidót neveztek ki önhatalmúlag a zsidóság képviselőjének egy zsidóságot képviselő helyett. Már pedig ahoz eminenter joga van a zsidóságnak, hogy önmaga határozza meg, kiket és mily célból akar a városi vezetőségekben látni, mint a maga képviselőjét.

Reméljük, hogy hangunk — ha gyenge is — eljut az illetékes körökhöz. Hangunk a zsidóság álláspontját tükrözi vissza! A zsidó kisebbség, mint olyan, követeli a maga jogait. Kéri és követeli a kormánytól, hogy minél előbb tegye jóvá az elkövetett igazságtalanságot. Amidőn a legnagyobb határozottsággal tiltakozunk ellene, hogy a zsidóságot más, fölünk idegen

pártokba beírott zsidó reánk oktrojálásával akarják képviseltetni, azt kérjük, hogy minden egyes ideiglenes bizottságba, az illető város zsidóságának számarányának megfelelő zsidó vezető férfiakat hívjanak be, hogy a városok és azok lakói érdekében rátermettségükkel, üzleti érzékükkel, praktikus tanácsaikkal elősegítsék a lakosság boldogulását és legyen mindenkor szószólója a zsidóságnak, ha eselleg valami igazságtalanság vagy sérelem érné.

Nevezzenek ki a Zsidó Párt megbizottáiból és exponenseiből megfelelő arra rátermett egyéneket a városi vezetőségekbe, mert ezzel is elő lehetne segíteni a zsidóság lojalitását a mai kormányzattal szemben és vissza lehetne állítani azt a bizalmat, mely a Jorga-kormány uralomrajöttekor a kormánnyal szemben megnyilvánult és a jobb jövőben való hit reménységét ébresztette fel.

Nevezzen ki a kormány zsidó exponenseket a comisia interimarekba! Ezt kérjük és ezt követeljük a zsidóság nevében!

Szenzációs leleplezések a Beilis-vérvádpor kulisszatitkairól

A hirhedt Beilis-pörről, mely 1912-ben keletkezett Kiewben, szenzációsan érdekes kulisszatitkokat közöl most az ugyancsak Kiewben megjelenő „Krasnyj Archiv” legutóbbi száma. A folyóirat két rendőrtisztviselőnek Beletzky rendőrigazgatóhoz továbbított táviratait és tudósításait közli le, amelyből kitűnik, hogy a Beilis-féle vérvádpor egész tartalma alatt az orosz kormány tisztában volt a dolgok valódi állásáról, t. i. a Justisinszky nevű kisfiút az a rablóbanda gyilkolta meg, melybe a gyerek anyja is tartozott, de ennek dacára mégis megrendezte a zsidók ellen irányuló vérvádpört, hogy a súlyos gondokkal küzdő orosz parasztság figyelmét a belső bajokról elterelje és megfelelő izgatással pogromokba heccelje őket bele.

Számtalan bizonyíték tanúsága szerint nemcsak Maklakow belügyminiszter, Scseglovitov igazságügyminiszter, de maga a cár is tudomással bírt Beilis ártatlanságáról, de a cár a kormány politikájával egyetértve, helyeselte a tervet, hogy a közönséges gyilkosságot a közvélemény előtt rituális gyilkosságnak tüntesse fel.

Épp ezért a Beilis-pör tulajdonképen „nem egy ismeretlen zsidó ellen indított pör volt, hanem nagy harc az orosz kormány és a világzsidóság között”.

A csendőrség, miután a valódi gyilkosokat kinyomozta, felsőbb parancsra, téves utakon Beiliséig vezette a nyomozást és az egész orosz zsidóságot középontjává állította egy hazug és szántsándékkal megrendezett, borzalmas rituális gyilkossági vádnak.

Mikor a pör tárgyalása megkezdődött, Belitzky rendőrigazgató két megbízható tisztviselőjét küldötte le Kiewbe, akiknek

kötelességük volt öt napról-napra értesíteni a pör fordulatairól. Már jó előre mindazokat a tanukat, akik Beilis ártatlanságáról vallottak, vagy általában az igazságot mondották el, száműzték, az esküdtek sorából pedig Wipper főügyész az összes intelligensebb elemek nevét kihuzta, úgyhogy csak a tudatlan parasztok maradtak az esküdtek soraiban.

A pokolian gondos előkészítés dacára is még mindig félték Belitzky emberei, hogy az esküdtek esetleg felmentik Beilist, mint azt az egyik tisztviselőnek alább következő jelentése bizonyítja: „A pör egész kimenetele attól függ, hogy az esküdtek tudatlan csoportja miként fogja elfogadni Pronajti lelkész vallomását, aki azt van hivatva bizonyítani, hogy a zsidók között szokásban van a rituális gyilkosság.”

Hogy az esküdtek véleményét kipuhaltják, állandó kémvizsgálatot létesítettek körülöttük, két csendőr pedig törvényszéki szolgának öltözött fel, hogy így állandóan az esküdtek közelében tartózkodhasson. Amit ezek a spiónok hallottak, az nem nagyon reményteljes volt a kormányra nézve. Már az első napon jelenthették, amit a műveletlen, de jólélő parasztok egymás között beszéltek:

„Hogyan ítélkezhetünk mi Beilis fölött, mikor az urak itt a törvényben mindenről beszélnek, csak éppen Beilistról nem?”

Minden reményességük Pronajti, a litvániai származású, igen sötét multu pap vallomásában volt, aki az egész vérvádpörnek koronatanuja volt. Pronajti azonban keserű csalódást okozott az igazságügyminiszternek, aki pedig egészen rábizta magát. „Ugyalászik, — mondja az egyik jelentés — hogy Pronajti nem ismeri a zsidó könyveknek azokat a részeit, amelyeknek szövegére hivatkozik, hogy a rituális gyilkosságról szólnak. Tekintettel arra, hogy tudása nagyon hézagossá válik s egész vallomása nem valami talpraesett, tartani lehet tőle, hogy véleménye nem fogja a kívánt eredményt elérni.” Az esküdtek padján ülő parasztok valóban nem hagyták magukat befolyásolni és megszédíteni Pronajti szavaitól. Nem értették, amit mondott s minthogy hiteles bizonyítékokat nem szolgáltatott nekik, Pronajti egész argumentációját elutasították.

A kormány látta, hogy Beilist elítélni nem igen lesz lehetséges, de azt mégse engedte meg, hogy az egész zsidóság tisztázza magát a gyalázatos vád alól. A rendőrkerület egyik tudósításában a következő utasítás van: „Ha az ügyész Beilis elítélését nem tudja elérni, akkor az esküdtek véleményét úgy kell megfogalmazni, hogy maga a rituális gyilkosság ténye bebizonyítottnak veendő s csupán Beilisnek abban való részvétele maradjon kétes.”

Az ilyen felmentést későbbben még igen jól lehet kamafozlatni, mert hivatalosan szentesítve lesz a legenda, hogy a zsidók rituális célokra keresztényvért használnak.”

Wipper főügyész mindent elkövetett, hogy az esküdteket a zsidók ellen és különösen Beilis ellen befolyásolja és ebben az igyekezetében olyan mértékben ragadtatta el magát, hogy — mint az Belitzky hivatalnokainak jelentéséből kitűnik — még magukat a tisztviselőket is meglepte, mert Wipper egyszerűen a pogrom mellett agított vádbeszédében.

A pokoli terv azonban mégis balul ütött ki. A parasztok nem hagyták magukat befolyásolni, felmentették Beilist és ezzel az egész cári kormánynak érzékeny vereséget okoztak.

Stern Amsel

ארטו כשר

10-4

vendéglője

ORADEA

Piafa

M. Viteazul 7.

Izletes házi koszt!

Olcso árak!

Utazóknak 10% engedmény.

Ha **gazdag** akar lenni,
ugy siessen **Mentősorsjegyet** venni!

III. osztály huzása 1931 **augusztus 9-én**

Főnyeremény 1,000.000 lei.

Össznyeremények végösszege **4,000.000 lei.**

Sorsjegyek ára: egész sorsjegy 100 lei, fél sorsjegy 50 lei.

Minden sorsjegy 12 osztályon keresztül játszik.

Postai költségeknél 19 lei portóköltségekre hozzáadandó. — Sorsjegyek kaphatók mindenütt, valamint a főbizományosnál:

Union Bank R. T.

Oradea Bul. Regele Ferdinand I.

Központi Sorsjegyiroda
CLUJ, Str. Memorandumului No. 16.

A „lubavicsi rebbe“ a zsidóság világszervezetét akarja megfermenteni

Az ortodoxiára hárul a legfőbb felelősség

Berlin, aug. 2. Az ortodox zsidóság vezetője, Schneursohn rabbi, a hirneves „Lubavitscher Rebbe“, aki néhány év óta Rigában él, ahonnan a világ ortodox zsidóságának jelentősebb vallási és kulturális ügyeit intézi. Marienbad felé való útján érintette Berlint, ahol a zsidó sajtó képviselői előtt nyilatkozott az ortodoxia legfőbb aktuális problémáiról.

— Meggyőződésem szerint — mondotta „Lubavitscher Rebbe“ — egyesíteni kell a pártokra való tekintet nélkül az egész zsidóságot. Különösen vonatkozik ez a zsidó ortodoxiára. A zsidóság megszervezésére a következő főbb motívumokat kell tekintetbe venni: Meg kell szilárdítani a vallási érzést, meg kell erősíteni a zsidók gazdasági életét, intézkedéseket kell tenni a zsidóság életének védelmére. Ez a három probléma egymásbafonódik és egymástól függetlenül nem is lehet őket megoldani. A szervezet megalakítását nyélbe kell ütni és pedig minél előbb. Az ortodoxiára nagy felelősség vár ebben a tekintetben, de kötelességük a nem ortodox vezetőknek és minden zsidónak, aki részvesz a közélet munkájában, elősegíteni a szervezés munkáját. Meg kell teremteni egy olyan testületet, amely képviselje legyen az össz-zsidóságnak. Összetételében olyan tekintélyt és súlyt kell szereznie, hogy méltán rá lehessen mondani: ime, ez a világ zsidóságának képviselője.

A rebbe elmondotta, hogy évek óta foglalkozik már ezzel a gondolattal és tárgyalt róla az amerikai és az európai zsi-

dóság kimagasló egyéniségeivel. Szerinte igen jelentős zsidó erők kiaknázatlanul maradtak az utolsó évtizedekben, ezeket szervezés útján felszínre kell hozni és be kell őket állítani a zsidóság szolgálatába. Az eszme gyakorlati keresztülvitele nehéz és nagy felelősséggel jár. Már történtek ugyan konkrét javaslatok, amelyeket a zsidóság világi és papi vezetői meg is tárgyaltak. A program a kidolgozás stádiumában van, de korai lenne akár vázlatosan is beszélni róla. Általában véve arról van szó, hogy azok a zsidó vezetők, akik a zsidó közvélemény bizalmát élvezik, jöjjenek össze, tárgyalják le a terveket és erélyesen lássanak hozzá azok keresztülviteléhez. Mihelyst meggyeztek az alapvető elvekben, nyomban hozzá lehet látni kézzelfogható gyakorlati munkához.

Arra a kérdésre, vajon nem lehet-e bekapcsolni a zsidó világtalálkozásra a lubavicsi rabbi programját, a tudós rabbi kijelentette, hogy a zsidó világtalálkozás eszméje maga is élénk bizonyítéka annak, hogy a zsidóság megszervezése aktuális és éppen azért, mert a gondolat megérett, kell, hogy továbbmenően dolgozzunk a világtalálkozásának egységesítésén.

Nyugodtan fog aludni,

ha
„express“ poloskairót

használ. Kapható:
STERN S. ENDRE

cégnél.

Oradea, Zöldfa-ucca 10.

Egy üveg ára 15 Lei.

Telefon: 578

PHÖNIX Életbiztosító Társaság

ALAPITTATOTT 1882. ÉVBEN.

Teljesen befizetett alaptőke 4,000.000 osztrák schilling

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Oi. 13. számában 1929 január 16-án. Alapszabályok közzölve Mon. Oi. 45.929. Bejegyezve az ifjovi törvényszéknél 1929 január 21-én a 6. sz. cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

Romániai igazgatóság: **București, Bul. Elisabeta 10.**

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:

Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7-57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix“ kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrahi Központjaival, legújabbban a **Mizrahi Erdélyrészi Központtal**, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda“ Világszervezettel és még többi nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:

Arad, Brașov, București, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Mediaș, Oradea, Sătmar, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítást biztosítási ügyekben.

A Cadouri ügy

Nagy perek és főleg justicmordok minden időben magukra vonták a világ figyelmét. Az ilyen tárgyalások menetét egy egész világ kísérte mindig feszült érdeklődéssel és a dolgok valamilyen sajátságos megnyilvánulása volt az, hogy a nagy világközvélemény általában tárgyilagosabb volt mint a bírák és mindazt, amiről a világ mint megdönthetetlen igazságról meg volt győződve, csak éppen a bírák nem látták. A Dreyfus, a szegény Halzmann Fülöp, a Sacco és Vancetti esetek és perek egy világot tartottak izgalomban és talán olyan erővel bírtak a közönség érdeklődésére, hogy mellettük minden világeseemény háttérbe szorult. És talán éppen ezért oly csodálatos, hogy a Cadouri ügyet a hallgatás fátyla borítja és hogy nem lázad felebben az ügyben az a temperamentumos zsidó világ, amely egyébként mindig olyan szolidáris.

A Cadouri ügy abban különbözik a nagy justizmordoktól, hogy nem egy élő, hanem egy halottal szemben történő megbocsáthatatlan igazságtalanságról van szó. És talán annál kegyetlenebb. Egy elferdített, megnyirbált, a valódi értelmétől megfosztott jóakarát, egy halott akarása, aki már nem jöhet közénk és nem kiálthat vétőt, nem védekezhet és nem világosíthatja fel elvakult bírát.

A Cadouri ügy főszereplője egy jámbor, Indiában élt szefárd zsidó, aki a Balfour deklaráció és a Zsidó Otthon lázas napjaiban a zsidó népnek akart egy nagy-szerű adományt hagyni. Fenkölt, lázas napok voltak azok egy kétezer év óta hatalmas nép számára és tetézte a lelkesedést még az is, hogy nemcsak mi, melegvérű zsidók, hanem az előkelő és hidegvérű angolok is élesztették ennek a lelkesedésnek amugy is izzó tüzét. Ebben, a harmadik honalapításnak lázas atmoszférájában írja meg az öreg Cadouri végrendeletét, amelyben vagyonát Palesztina számára építendő mezőgazdasági iskolák céljára hagyja és megbizsa ezen végrendelet végrehajtásával Zsidóország kormányát.

Egy jámbor, naiv öreg zsidó, aki megérte, hogy ismét van Palesztinának népe, zsidó népe és hogy ennek a zsidó népnek van saját fiaiból alkotott kormánya, kire is hagyta volna vagyonát, ha nem ezen ország népére és kit bízott volna meg más annak kezelésével, ha nem annak az ő népének a kormányát.

Azt, hogy Palesztinában még egy pár százezer arab is van és hogy az a kormány angol hivatalnok-miniszterekből áll a jó öreg Cadouri biztosan nem tudta.

És mi volt az eredmény? Egy csürr-csavart magyarázat, amely ugyan a végrendelet szavaiból felépíthető volt, de nem abból az intencióból, ami jámbor öreg Cadourit vezette és nem a végrendelet szelleméből. Felépült a száraz szóra, a bürokrácia, smokkosan szigorú, betűhöz való ragaszkodásán. Azzal, hogy a betűnek lelke van, hogy a szavak mögött egy nemes akarat rejtőzik, avval a végrendelet végrehajtó szerv nem számolt.

A végrendelet azt mondja, hogy Palesztina népének építendő gazdasági főiskolák és akkor mi sem természetesebb, mondja a Palesztinai angol kormány, mint-hogy az araboknak és a zsidóknak kell egy iskolát építeni és miután az arabok többségben vannak az övéké az elsőbbség.

Igy emelkedtek a magasba Tul-Kárem mellett az öreg Cadouri hagyatékából az arab gazdasági iskola szép épületei, hogy egy jámbor zsidó vagyonáért tanulják meg az arab suhancok, hogy ma már nem a faeke, hanem a traktor divik. Az épületen ugyan ott van, hogy mindezt a nemes öreg Cadouri adományozta, de ezek a betűk nem dicsőséget hirdetnek, hanem tüzként égetnek és sebző gunnyal tűznek

csufot egy jámbor öreg fenkölt akaratóból. Az elsőbbség az araboké volt sokáig, mert Tul-Kárem mellett már évek óta tanulnak az arabok, de végre reánk is került a sor. Végre az angol-palesztinai kormány elhalárolta, hogy Palesztina „másik” népének is felépíti az iskolát, mert hiszen, ha kevesen is vannak, azoknak is kijár.

De naiv lenne azt hinni, hogy az ország kormánya, amint az logikus lenne, átadta a „zsidókra eső” vagyont a Jewish-Agencynek, hogy rendelkezék felette legjobb belátása szerint. Nem, ezt nem tette, ellenben felépíteti az iskolát Meszhában, adminisztrációs uton és hogy teljesen az öreg Cadouri szellemében járjon el; már is foglalkoztat az építkezésnél: hetven arabot és hat zsidót.

Minden justicmord megható és fájdalmas, de engem még így egy sem kapott meg. Elfog a tehetetlenek dühe és szeretnék egy világot fellázítani ezen gazság ellen. Így megölni a szép akaratót, így meggyilkolni a betűk lelkét, ily rossz-

Előbb vagy utóbb mindenki meggyőződik arról, hogy

illatszereket legmegbízhatóbban és legolcsóbban Gyarmati illatszertárban vásárolhat

BIALIK: A TŰZTEKERCS

— Jeruzsálem pusztulásának legendáiból —
Folytatás.

De keveselte az ellen, hogy megbecsületlenül őket és meggyalázta örökre zöldelő életük költészetét, sivársággal akarta megölni lelküket és elemészteni testüket éhséggel, szomjúsággal, lassu halállal. Meztelenre velköztette hát őket és leszállította a hajóról ama elhagyatott szigetre, külön az ifjakat, a sziget egyik szélén és külön a leányokat, a sziget másik szélén és magukra hagyta őket. Ugy gondolta az ellen: hadd váljanak ketté és akkor megduplázódik a szenvedés terhe. Hadd tévelygjenek külön csoportba a sivár szigeten, ne lássák és ne találják meg egymást, míg elszárad bennük a lélek, elmálik a szív és szemükben elalszik a fény. És majd akkor, ha lépésnyi távolságban lesznek egymástól és karjaikat epedve nyújtják egymás felé, akkor torzuljon majd el az arcuk, inogjon meg a térdük és bukjanak el holtan, kínos halállal a vaskemény földre, a rézsárga ég alatt, remény híján és vigasz nélkül.

És bolyongtak az ifjak és a leányok három nap és három éjjel a sivár szigeten és nem találtak sem ételt, sem italt. Szomorúan és hallgatagon mentek, csak mentek és senki sem hallatott hangot. Szemük befurta magát a perzselő homokba és fejük lehanyatlott a lángoló nap alatt. Szeges korbácsként vágódtak testükbe az éles sziklák és a szirték szurós bogáncsai gúnyosan zizegtek feljűk.

Mert bizony megátkozta az Ur ezt a világot a teremtés napján, kopár és szikladó volt és nem termelt azon csak kő és

bogáncs, nyoma sincs rajta a fünek, sem tenyérsny árnyék, sem rezgésnyi élet, csak fullasztó csend és perzselő forráság környeskörül. Elbágyadt a szem a nagy kopárság láttán, elájul a szív és ellankad a lélek. Orrlikaikból forró gőz áramlik és szájuk lehelle a lélek perzselő párolgása. Még lépteik visszhangjai is elhalt alattuk és árnyékuk, ahogy kivetődött testükről — elégett.

És elszunnyadt bennük életük pezsgő forrása és elhallgatott és lelkük összekuporodott valami sötét zugban. Ellankadt a vágy, megrokkant az erő és magától lecsukódott a szem, maguk sem tudták már, hogy járnak.

De mikor már minden megszűnt és elnémult bennük és köröttük, határozott, biztos léptek zaja uszott feljűk a csendből, miként visszhangzik a szilárd lábak dobbanása és a nyugodt, egyenletes szíverés. Senki sem tudta, kinek a lépte hallszik, mert a szívük tájából száll fel a zaja és mintha a csapat közepéből jönne. De mindannyian sejtették, hogy egy rejtelmes valaki jár körükben és szívében mindnyájuk szíva dobban. Mentek hát mind a rejtelmes léptek nyomában, mentek csukott szemekkel és lelkük az ő sarka után huzódott és tekerődött lábai köré.

És néhol az egyik felocsudott és kinézett csukott pilláinak hasadékaiból át és látott a csapatban két sudár természetű ifjút, kik vállukkal kiemelkedtek az ifjak közül. Titokzatos volt mind a két jelenség, nagy volt a szemük és tágra nyitva, ámde egyik sugárzó tekintetű és folyton az égre néz, mintha keresné a magasban élte csillagát, a másik pediglen félelmetes, haragos pillantású és az lenéz a földre, mintha ke-

resné elvesztett lelke üdvösségét... És senki sem tudta, vajjon a két rejtelmes közül ki irányítja léptüket, a gyöngéd, sugárzó tekintetű ifju vagy a haragos pillantású, félelmes férfiú...

V.

A harmadik éjszakán, egy csillagos kék éjen, az ifjak nagy, szurokfelete folyáshoz értek és felordítottak: Viz, víz! és rávetették magukat a folyamra és szür-csöltek, aztán leterültek a folyam partjára és pihentek.

Ekkor hirtelen elkiáltja magát két ifju: Sóska, sóska! és rávetették magukat a füre és legeltek és ismét leterültek a folyam partjára és pihentek.

És nem tudták, hogy a pokol folyamából ittak és hogy eledelük a Sátán nővénye volt.

Csak egyellen egy vált ki közülük, ama gyöngéd, sugárzó szemű ifju, az nem ivott a folyamból és nem evett a sóskaiból, hanem magánosan állt egy kiugró szikla mellett és az egek kékjében fűrésztgette szemét, füle figyelte önléke énekét és tekintete az éj mélységébe furódott.

És felugrott hirtelen a haragos nézésű, félelmetes férfi és odaállt az ifjak csapata elé és szólt:

— Testvérek, emlékeztek-e még a gyűlölet és rombolás dalára?

Hallgattak az ifjak és feleltek, mert restelték elmondani, hogy nem is ismerték soha azt a dalt. Ámde egy aranyfürtű ifju megemberelte magát és hamis ravaszkodással mondá:

— Elfelelt-e a párduc a bömbölését, avagy...

Villanó nyil csapott feléje a rejtelmes

akarattal értelmezni egy nemes halott utolsó szent ékaratát, ez már mindennél több, az sebző, lázító.

Ha eddig még nem volt tele keserűségek pohara, úgy a Cadouri ügy ezen epilógja csordultig töltötte azt. Itt már minden szándékosság, minden megfontolt rosszakarát nyilvánvaló. Ez a nevetségesség, a nép egy jámbor fiának ily arcátlan megcsufolása, bennünket öl meg és tesz lehetlenné, ha hallgatunk. Fel kell lázítanunk és lángra kell gyujtanunk a zsidó és nem zsidó közvélemény igazságérzetének hangját és el kell sepernünk a Jewish-Home éléről ezt az antiszemita bandát, az angol társadalom ezen szennysöpredékét, amely nem méltó arra, hogy végrehajtó szerve legyen azon mandátumnak, amit nekünk nem Anglia, hanem egy egész világ adott.

Berkes Dávid.

HETI GLOSSZÁK

Az egyiknek sikerül, a másiknak nem...

Valami bárgyu sanzont fejeznek így be... Az egyiknek sikerül, a másiknak nem.

Igy például Rotschildnak, Jakob Goldschmiednek mostanig sikerült... de most már nem. Most ők lettek a másik. Igen azok, akiknek nem sikerült. Németország második legnagyobb bankja, a Danatbank fizetésképtelen lett. Most a szélső jobb és szélső bal unisono Goldschmiedet, a zsidó bankvezért szidja. Mindkét oldal éveken keresztül meg volt vele nagyon elégedve. Akárcsak a Bosel idejében Wienben, minden keresztényszociálista és szociáldemokrata őt dicsérte. De csak addig, míg volt bőven pénze. Azután, mikor elveszítette pénzét és befolyását, rögtön rátapostak — a zsidóra. Rotschildról is így írnak most a bécsi lapok. Tegnap még az összes jobboldali lapok mint Ausztria megmentőjét üdvözölték Louis Rotschildot. Most már mint mindenre alkalmatlan zsidóról. Ő a tőzsdei és pénzügyi főba kezes, ki az osztrák államéletet tönkretette. Goldschmieddel sem bánik el a sajtó szebben Németországban. A jobboldal éppen úgy, mint a bal. A Hitler-sajtó antiszemita

szeméből és megölte az ifju ajkai között a hazugságot. A rejtelmes férfi pedig mordulva szólt:

— Sivalag kuvasza lett a párduc...

Elpirult az ifju, lehorgasztotta a szemét a lábaira és ujjaival kavicsörmelékét morzsolt szegyenében. Az éj sötétje rejtette el és nem látta senki az ő pirulását.

A rejtelmes férfi pedig ott ült a folyam partján és lobogó szemei elmerültek a fekete mélységbe és beleveszték. És hallgattak az ifjak elálló lélekzettel, mert sejtelmes rémület lepte meg őket és szívük valami rejtelmes borzalomról remegett. Odatapasztották hát fülüket a csendhez, mini mikor a pusztai vándor odaszorítja fülét a néma sziklához, vajjon nem hall-e rejtett forrást bugyogni a szirt tövében...

De ime halk ének, lassan huzódó zengés szüremlett hozzájuk a rejtelmes férfi felől. Csak úgy magának dudol és hangja csendes, nyugtató. Sötét, rejtelmes és nyugodt az a dal és megdermeszti a szívet hideg nyugalomával. És nem tudni vajjon a rejtelmes férfi lelkének valamely sötét barlangjából huzódik csendesen a folyamba, mint a fekete kigyó, vagy az ő szemei mértik-e a sötét mélységből és onnan szívódik bele a lelkébe.

És imigy szólt a dal:

Szendergők, mélyek és feketék a polkol örvényei és a halál rejtélyét rejtik.

Kövekként merülnek el bennük világok fájdalmai, egész világok sikoltásai.

És vajjon hol az üdvösség? Paráznalkodik az éggel, az éggel és annak Istenével.

Veri a dobját és lejt a táncát sziklák ormain, sziklák ormain, csillagos éjben.

(Folytatjuk.)

Harisnyát, kötöttáruat olcsó gyári árakban „Hófehérke“ Harisnyaházban

ORADEA, SAS-PALOTA PIATA UNIRII.

Cégünk a „BIZALOM“ kötelékébe tartozik

kezűl, női és férfi fehérneműt, baba-kelengyét, ridiküll, csipke, szalag és mindenféle rövidárukat

vásárolhat
LEITNERNÉL

örömmujongást hallatt, a szociálisták vigyáznak, nehogy zsidóbérenceknek, kapitalista védszenteknek higgyék őket. Főképpen a szociálisták főorgánuma, a „Vorwaertz“ tájékozik, sorolja fel Goldschmiedt bűneit. A jobboldal röviden bolsevikinek hívja, a baloldalon mint szélsőséges reakcionáriust kezelik.

Igy rugdalják őket, jobbról-balra és viszont. Mindezt csak azért, mert úgy hiszik, hogy nincs már pénzüik. *Pénze kell legyen a zsidónak*, mert csak akkor becsülik. Úgy a jobboldal, mint a bal.

Nekik most nem sikerült. Hogy is mondjuk? Az egyiknek sikerül, a másiknak nem... most talán már senkinek sem sikerül?...

Iorga és Cuza szerelme

Iorga miniszterelnök rendkívül szivélyes vonatkozásai Cuzával és parlamenti csoportjával, élénk diskusio tárgyát képezik és a zsidók részéről kellemetlen érzéseket vált ki. A liberálisok maguk sem örvendenek ennek a barátságának. Nem mintha fájna nekik a zsidóellenes kirohanás, csak bántja őket, hogy Cuza a felirali beszédében kétségbevitte a liberálisok dinasztia-hűségét, sőt egyenesen denuncialta őket a király előtt, aminek hátterében bizonyos tendenciákat vesznek észre. Bennünket zsidókat azonban a Iorga újra feléledt szeretete Cuzával szemben nagyon kinosan érint. Jóllehet ez a szeretet egyelőre csak platonikus jelenkezik és még nem beszélhetünk arról, mintha a miniszterelnök ezt a tettek terére vitte volna már. Mindaddig míg ezen vonzalmát csak privátim használja ki és a zsidóságot ebből kifolyólag bántódás nem éri, nem is érdekelnek bennünket a Iorga benső érzelmei, csak félt, hogy ebből a platonikus szerelemből egy antiszemita-torzszülött fog kikelni, ami ráknézve és közvetve az államra is nagyon kellemetlen kihatásai lehetnek. Szerencsére még most parlamenti szünet van és így ez a bűnös szerelem — egyelőre nem keltheti életre rothat gyümölcsét, melynek átkos büze országhatárokon túl terjedhet és feltételezzük, hogy nyugalmas magányában — távol a kivénhedt bűnözötől — a miniszterelnök ur meg fogja gondolni magát, hogy érdemes e ország-világ előtt kompromitálnia egy agyalágyult és kiszolgált Cuza-féle kokott miatt.

Liberális választási fogás

Wizsintzen a liberális pártba beiratkozott (mert ugysem lehet olyan reakciós, mint ők) zsidó gyógyszerész Voghel ur (ezelőtt csak egyszerűen Vogel volt) egy alkalmi gyűlést hívott egybe, melynek célja volt, hogy a zsidópárt szervezkedését megzavarják. Hogy e célt jobban szolgálhassák, megjelent Dr. Munteanu Storojenéből, valamint Mircea Djuvara profeszor ur is és ékes beszédben méltatták a liberális párt nagyhorderejű befolyását és annak nagy hatalmát és emellett igyekeztek a zsidó parlamenterek szereplését nevetségessé tenni. Fölhozták, hogy a zsidó képviselőknek sem hatalmuk, sem befolyásuk nincs és tevékenységük a nullával egyenlő. Egyben aljas szidalmakat szórtak még zsidó képviselőinkre. Ezek regisztrálását tiltja a jóízlés, mivel mi tudatában vagyunk annak a nagy küzdelemnek, amit képviselőink e rendkívüli nehéz viszonyok között kifejtenek. Nem akarunk foglalkozni a liberális párt által hangoztatott „óriási hatalommal és befolyással“, hiszen mi nagyon jól tud-

juk, hogy csak úgy voltak képesek ma ezek egy bizonyos számú mandátumhoz jutni, hogy kárteltt kötöttek a kormánnyal és ennek erőszakos választása révén bejuthattak a parlamentbe, ahová máskülönbén a nép és a nemzet ellenszenve sohasem bocsátotta volna be őket. Azonban csak azon csodálkozunk, hogy honnan veszik az urak maguknak a bátorságot, hogy a mi mindenütt, még kormánykörökben is, tisztelettel övezett képviselőinket rágalmazzák és gyalázzák. Jó lesz urak szájkosarat felvenni, mert adott esetben megeshetik, hogy ápolit fogaik fognak áldozatul esni, nyelvük szemtelenségének.

A zsidó parlamenti klub és a törvényelőkészítés

Abból az alkalomból, hogy a bukaresti „Curierul Judiciar“ kiadó cégnél megjelent az uszoratorvény magyarázatról szolgáló és Dr. F. Cristoforeanu és Dr. Rene Rămniceanu által szerkesztett nagyhorderejű könyv, érdekes megemlíteni, hogy a szöveg magyarázatban számtalanszor hivatkozik a zsidó képviselők parlamenti és szenátusi beszédeire. Dr. Mayer Ebner szenátor beszédével foglalkozik a kényszeregyezség törvény kapcsán. Dr. Fischer József által a törvény némely módosítására beterjesztett javaslata; bírói körökben is, mint „Lex Fischer“ nevezetes. Azonkívül saját iniciatívából beterjesztettek: Landau és Rosenberg zsidó képviselők az állampolgársági törvény módosítására célzó indítványt. Ennélfogva a legendák birodalmába tartozik ellenségeink részéről szóló az a beállítás, mintha a zsidó képviselő kizárólag zsidó érdekekkel törődne és nem foglalkozik intensiven az állam egyéb ügyeivel, mert mint a fentebbi kezdeményezések is bizonyítják, zsidó képviselőink igenis az állam általános érdekeiben nagy munkát fejtenek ki.

Természetesen, ezután is dolgozni fognak a speciális zsidó érdekekért, szem előtt tartva azonban a törvényelőkészítés mindenre kiterjedő ágazatát is. Parlamentterjeink szembe fognak szállni Cuzáék aljas terror munkájával, azonban ocsmány köpködéseiket tejjesen figyelmen kívül fogják ezután hagyni.

„Sikurit“ vizsgizetelő anyag,

„Bessemer“ festék és mindenféle lack-árúk legolcsóbb beszerzési forrása:

Szivárvány
festéküzletben
ORADEA, Zöldfa ucca 8.

A legszebb
zománccfényű gallérokat tisztítja a

Klein gőzmosóda

Str. Vlahuța 4 Szent János ucca

MEGNYILT

Csillag
festéküzlet
Nagyipiac tér, Andrányiház

Mindennemű festékek, padló-lakkok, háztartási cikkek legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési helye

10-10

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5691

Péntek, Áv 24, augusztus 7.

Szombat, Áv 25, augusztus 8.

Heti szidra: ראח

Heti háftóra: עניה סערה

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.30

gyertyagyújtás 6.40

Istentisztelet kezdete 6.50

Szombat befejezése 7.50

Rosch-Chodos bents.

Rosch-Chodos Elul: Csütörtök, péntek.

IGEN TISZTELT ELŐFIZETŐINK-HEZ! Azon előfizetőinkhez fordulunk, akiket inkasszánsaink fel nem keresnek, és nagyon kérjük őket, hogy hátralékos járulékaikat minél sürgősebben hozzánk juttatni sziveskedjenek. Természetesen mi is figyelembe vesszük a mai nehéz gazdasági válságot, mégis ennek ellenére, nekünk is pontosan eleget kell tennünk fennálló kötelezettségeinknek, és ezt tekintve véve is kérnünk kell igen t. olvasóinkat, hogy bennünket nehéz küzdelmünkben támogassanak, hogy lapunk fenntartását hátralékaik beküldése által erősítsék, és hogy a minden oldalról veszélyeztetett zsidóságnak bátor szószólója ne kénytelenítsen — ellenségeink örömeire elnémulni.
A kiadóhivatal.

— **Nász a királyi családban.** Bukarestből jelentik: Ileana hercegnő és Habsburgi Anton esküvője alkalmával az ország minden részéből siettek a szerencsekívánatok kapcsán a nászajándékokat letenni a magas pár előtt. A „zsidó hitközségek uniója“ nevében dr Niemerover bukaresti főrabbi szenátor és Ely Bercovitz, a bukaresti zsidó hitközség elnöke, járultak a hercegi pár elé szerencsekívánataikat kifejezni és ebből az alkalomból egy ritka értékű bucharai szőnyeget nyújtottak át nászajándékkul.

— **Antiszemita irányzat a francia egyetemen a romániai zsidó diákokkal szemben.** A francia közoktatásiügyi miniszter legújabb rendelete értelmében, a francia egyetemeken beiratkozott román diákok állami orvosi diplomájukat többé nem szerezhetik meg. A Franciaországban tanuló román diákok az orvosi fakultáson csak egyetemi diplomát kapnak és csupán egy kisszámú román diáknak lesz módja — kérvényezés útján — évről-évre egy speciális bizottság felülbírálása alapján az állami diplomához is hozzájutni. Azon orvostanhallgatók, kik tanulmányaikat közvetlenül a rendelet megjelenése előtt fejezték be, eddigi jogaikban nincsenek korlátozva. A közoktatásiügyi miniszterium eme rendelkezése főképpen a romániai zsidó hallgatókat sújta, kik saját hazájukban sem tudnak tanulni a zsidóellenes diákintézkedések miatt. Az a privilegizált helyzet, melyet a romániai diákok élveztek a francia egyetemen, tudvalevőleg az orvosi fakultás dékánjának Prof. Balthazardnak levelével kapta az első impulzust, a most már közismert zsidó diákellenes kampány megindítására.

Padlólakkok, poloskairtók, háztartási cikkek

mosó- és pipere-árak, kefe- és vegyiárak legolcsóbb beszerzési forrása!

Pontos és figyelmes kiszolgálás! — Szombat és ünnepnapon zárva!

Fülöp Ede
ORADEA, Zöldfa ucca 14.

Nagyvárad zsidó fiuinternátus

Oradea, Strada Delavrancea (Ritoók Zsigmond) ucca 17

Felvesz zsidó liceumi, gimnáziumi, kereskedelmi és elemi iskolai tanulókat. Elsőrendő kóser ellátás. Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 paedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben feivilágosítással szolgál és csak komoly érdeklődőknek prospektust küld az internátus igazgatója Szilágyi Adolf zsidó liceumi tanár

— **A liberálisok a kisebbségekkel való megértés mellett — azonban...** Mint az újságok hírül adták Duca a liberálisok elnöke Clujon egy nagy politikai beszédet tartott, amelyben a kisebbségi kérdéssel is foglalkozott és többek között kijelentette, „hogy a mai viszonyok mellett nagy súlyt helyez arra, hogy a kisebbségek az uralkodó nemzettel teljes egyetértésben éljenek“. Mintha a kisebbségek ezt eddig elmulasztották volna. „A liberális párt — mondja folytatólagosan Duca — mindenkor igazságos politikát folytatott a kisebbségekkel szemben (ki tudja?!), azonban súlyt helyez arra, hogy a városokban biztosítsa a románság vezető szerepét.“ Ilyen kisebbségi kinyilatkoztatásoknál az „azonban“ lóláb mindig utóljára kerül felszínre, mert mondjuk pld. Nagyvárad városában, melynek lakossága több mint 80 százalékban teszik ki a kisebbségi — Duca ur szerint, ami különben minden román államférfi nézetét fejezi ki — biztosítani kell a románság vezető szerepét. Lásd az Interimar bizottságokat! És ami a liberálisok kisebbségi szeretetét általában és zsidóbarátságát különösen illeti, azt nem szükséges külön kiemelni. Elég rámutatnunk az erdélyi zsidó templomok és zsidó javak vandál pusztításaira, amikor Duca ur volt a belügyminiszter, vagy az állampolgársági törvényekre, illetőleg az Anghelescu iskolatörvényekre. Így néz ki a liberálisok által hangoztatott „kisebbségi igazságos politika.“

— **Egy ortodox középiskola Brüsszelben.** Brüsszelben Ch. H. Krüger rabbi kezdeményezésére megalakult egy bizottság, mely egy államilag elismert orth. középiskola létesítését van hivatva keresztülni. Ennek a rég vajudó kérdésnek megoldását a Barmat család nyeglelkü hozzájárulásának köszönhetjük. Ez a jótékonyágáról közismert Barmat család nemrégén saját költségére felépített egy minden komforttal ellátott és modern Mikveht. Most ismét megb. apjuk emlékezetére rendelkezésre bocsájtottak egy épület komplexumot az iskola céljára és így az állami hozzájárulás után misem áll utjában, hogy e házagpótló intézmény áldásos működését megkezdhesse. Az iskola mecenása emlékezetére a „Béth Abraham“ nevet fogja viselni, és annak vallásos- és tudományos gyümölcseit csak ezután fogjuk igazán élvezhetni, minthogy a veszélyeztetett zsidó ifjuság jövőjét van hivatva biztosítani.

— **Oszkár Wassermann lett a Jewish Agency adminisztrációs bizottság elnöke.** Bazelből jelentik: A Jewish Agency legutóbbi congressusán az adminisztrációs comitee 20 cionista és 20 nemcionista rendes, továbbá 40 cionista és 40 nemcionista póttagelnökével: Oszkár Wassermann igazgatót, helyettesül pedig Leó Moczkin választottak meg.

— **Zsidó emlékűnap Svájcban.** 75 esztendeje múlt július 15-én, hogy a svájci zsidók emancipáltattak. 1836 július 15-én hozták azt a határozatot a kantoni tanácsok, mely szerint zsidók jogosítottak politikai jogaikat gyakorolni és szabadon adhatnak vehetnek.

— **Zsidó bank alakult Chemnitzben.** A közismert német nagyipari centrumban, Chemnitzben július hónapban „Volksbank Iwria“ néven zsidó kisbank alakult, mely a legrövidebb időn belül megkezdte működését.

— **Zsidó polgármester Kossovon.** Kossovából (Keletgalicia) jelentik: A közelmúltban dr Karpinski ottani polgármester állásáról lemondott. Erre a város három nemzetiségű lakosságának (lengyel, ukrain és zsidó) vezetői közös megbeszélésre jöttek össze, hogy megállapodjanak a jövő polgármester személyében és egyhangulag dr Jacob Gärtner eddigi polgármesterhelyettes jelölték a diszes méltóságra. Ennek folytán nevezett mint az állásra legalkalmasabbat és legméltóbbat az összes pártok tényleg megis választottak. Dr Gärtner vezető tagja a kossovoi cionista szervezetnek. Nem éreketlen, hogy Kossovban — ahol egyenlő számban laknak lengyelök, ukrainok és zsidók — egy kisebbségi, sőt egy zsidó nemzeti férriban tudtak egyértelműen megállapodni, holott pld. nálunk még az Interimar-bizottságban is alig képesek a kisebbségek képviselői ellen még a „pásztor fajmagyarok“ is öltögetik nyelvüket. Befejezésül még csak megjegyezni kívánjuk, hogy Lengyelország sem Eldorádója a kisebbségeknek.

— **Étvágytalanságnál, rossz gyomor-nál, bérekedésnél, renyhe emésztésnél, anyagcsere zavaroknál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József“ keserűvíz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rothadó anyagoktól. Az orvostudomány több uttörője megállapította, hogy a Ferenc József viz abszolút megbízható hashajtó. A „Ferenc József“ keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.**

Berkovits-né ארמיה כשר vendéglője

Oradea, Str. N. Iorga (Zöldfa u.) 19

Izletes házi koszt!

Olcsó árak!

Utazóknak 10% engedmény.

16-12

Csak arra hívjuk fel becses figyelmét, ha gyomor-, vese-, vagy hólyagbántalmak vannak, úgy
igy on

**PAPTAMÁSI
„LITHYNIA“
ÁSVÁNYVIZET,**
mert ezen betegségeknek ez az egyedüli
biztos gyógyszere.
Kapható mindenütt.

Férfiszövet különlegességek
bámulatos olcsó
leszállított árakban

Havas & Grünfeld
posztóruházában

Str. Avram Iancu (Kossuth ucca) 8.

Engros
Endetail

Közérdek vevőket készpénz árban szolgálunk ki.

Cégünk szoliditására kérjük meggyőződni.

— **A polnai rituális gyilkossági per rendezője meghalt.** Néhány nappal ezelőtt halt meg Wienben Arnold Schwer, aki a Hilsner pör idején tudósítója volt az ismert osztrák antiszemita orgánumnak, a „Deutsche Volksblatt”-nak, Hónapokig tartózkodott ott és inscennálta a heccekét. Preparálta a tanukat, terrorizálta az ügyészt és az esküdteket. Azok a támadások is Schwer terhére irandók, melyeket Massaryk tanár ellen indított ezzel a pörrel kapcsolatban, aki akkor Hilsnerért sikraszállott s ezért le nem róható halára kötelezte a cseh köztársaság jelenlegi elnöke az egész világ zsidóságát. Az addig ismeretlen és jelentéktelen újságiról a per révén lett ismert személyiség és egyik főszlopa a híres Lueger pártjának. Községtanácsos lett Bécsben, azután miniszteriumi referens. Halálával egy nagy zsidó ellenség hunyta le örökre szeméit.

— **Szovjetországban feloszlattak egy község tanácsot antiszemita heccek miatt.** Moszkva július 28. (Ita) Derbent városának előljáróságát feloszlatták (Daghestan kerület) antiszemitaizmusa miatt, melyet a város zsidó lakosságával szemben elkövettek. Többeket bíróság elé is állítottak. Néhány spekuláns a városban uralkodó petróleum inséget azzal telézte, hogy összevásárolta a készleteket, hogy ezzel a petróleumban áremelkedés következzen be. Ezután szigorú házkutatást rendeltek el minden egyes NEP tagnál. A megbízott városi tisztviselők, rendőrök és tüzoltók csakis a Magale nevű városnegyedben folytatták le a házkutatást. Matakoff államügyész minden kérvényt, melyet ezirányban hozzájuttattak, elutasította. A zsidók továbbra is felebeztek a kormányzósághoz, mely a megejtett vizsgálat után következő határozatot hozta: Az a vád, hogy spekulációt üztek, Dagestán összes lakóira vonatkozott és meg nem érdemelt stigmatizálást jelent a város zsidó negyedének lakóira, hogy csak náluk tartottak házkutatást. A városvezetőségnek ez az intézkedése ellenforradalmi tett, mely azt a tiszta intenciót, hogy a spekulánsokat fajra való különbség nélkül üldözzék, félremagyarázták. A városi tanács összes tagjait emiatt elmozdítják. Matakoff államügyész ténykedéséért rosszaságát fejezi ki a kormányzóság és elhelyezése folyamatban van.

— **A lengyel és csehszlovákiai kormány üdvözlötte Nahum Szokolovnak.** Nahum Szokolovnak, a Cionista Világszervezet és a Jewish Agency elnökévé történt megválasztása alkalmából a világ minden részéből sok üdvözlő táviratot és levelet kapott. A sok gratuláció közül kiragadjuk a lengyel és cseh kormányét, valamint Báro James Rotshild (London), Louis D. Brandeis (New-York) az amerikai legfelsőbb bíróságelnökének és Colonel Kisch a Jewish Agency palesztinai executive elnökének üdvözlését. Ezekon kívül a Waad Leumi és számos nagy zsidó közületek keresték meg szerencsekívánataikkal a cion eszme fáradhatatlan ősz vezérét.

— **A zsidó nyomor Lengyelországban.** A zsidó mentési komitté központja az 1930—31 években 3260 kölcsönt folyósított egyenként 100—300 zloty összegben, összesen 721.727, továbbá 1786 kisebb kölcsönt 137000 zloty, végül 2022 kölcsönt 75000 zloty összegben. Összesen 6926 család részesült támogatásban, tehát a varsói zsidó lakosság egy ötöde szorult segélyre.

Értesítés

ארטה' כשר

Oriási áremelkedés a zsirpiaton!

A n. é. közönséget felkérem, hogy saját érdekében nyári כשר zsirszükségletét idejében szerezze be, amíg azt nálam még a régi árban kaphatják.

Friedmann Samu

baromfi és zsirnagykereskedő

ORADEA—NAGYVÁRAD, CUZA VODA 6.

Hackmayer

uri szabó Oradea

P. Reg. Maria 2.

Öltöny- és felöltő-szövetek nagy választékban, a legolcsóbb árban

— **Egy jeruzsálemi egyetemen végzett fiatal tudós sikere Párisban.** Párisból jelentik: Egy fiatal zsidó tudós, a jeruzsálemi egyetem asszisztense: Dr Leon Kaczkeleberg magas kitüntetést kapott a párisi egyetemen, egy kémia diszertációja által. Dr Kaczkeleberg elnöke a párisi zsidó diákszervezetnek. Páratlan szívóssággal folytatta le tanulmányait Varsóban, hol dr Mose Weizmannak, Prof. Chaim Weizmann testvérbátyjának asszisztense volt. Dr. Kaczkeleberg 5 évig Jeruzsálemben és 2 év óta Párisban folytatja tanulmányait. Diszertációjáról az egyik párisi professzor kijelentette, hogy minden diákja a jeruzsálemi egyetemnek ily tehetséget és alapos tudást árulna el, mint ezen mű, ugy csak gratulálni lehet a héber egyetem megalkotójának és tanárjainak. A 2 órás előadást igénybevevő diszertációt, Páris nagy és előkelő közönsége hallgatta végig és meleg óvációt rendezett a fiatal tudósnak.

— **A radomi pogromáldozatok.** A varsói zsidó kórházban meghalt Aser Litwak, aki a radomi pogromok alatt súlyosan megsebesült. A radomi hitközség azt akarta, hogy a mártírt ott temessék el, azonban a rendőrség megtiltotta az elszállítását és a holttestet a legnagyobb titokban, éjszaka temették el. Csak a legszűkebb családhoz tartozók vehettek részt a temetésen.

— **A Mizrachi Világorganizáció elnökéül ismét Rav Meir Berlin-t választották meg.** Bazelből jelentik: Több napos vita fejlődött ki a Mizrachi Világkonferencián a szervezet pénzügyi helyzetének szánáása érdekében. A Mizrachi Világszervezet vezetőségének megválasztása és a Mizrachi munka lehetőségének egy Palesztinában, mint a galuthban való megfelelő kiépítése jegyében zárult a világi relációkban is nagy érdeklődést kiváltott Mizrachi Világkonferencia. Rabbi Meir Berlint továbbra is a Mizrachi Világszervezet elnökévé, míg Rabbi Fischmann a Waad Haraschi (legfelsőbb tanács) vezetőjévé választotta meg a konferencia. A Központi Vezetőség tagjai: Rabbi Meir Berlin, Daniel Pirkisch és Mózes Schapiro lettek. A Világkonferencia a Keren Erec Jisrael sel hamizrachi munka reorganizációját határozta el és egy 5 tagu munkabizottságot küldött e célból ki Rabbi Áron Teitelbaum (America) elnökle alatt. A Világszervezetnél egy külön kultur és nevelési üyosztályt is szerveztek Rabbi Fischmann vezetése mellett, melynek célja egy a Palesztinában mint a galuthban a kulturális és nevelési kérdéseket lebonyolítani. A Világszervezet adóságainak rendezését egy prominens pénzügyi kapacitásból álló bizottságra bízták. A Mizrachinak jövőbeni költségvetése a különböző országok szervezeteinek hozzájárulásán nyugszik, melyhez azok arányosan nagyobb összegekkel kötelesek hozzájárulni.

— **Érdekes válóper.** Válókot képez-e az a körülmény, hogy az asszony ígéretet tett zsidó férjének, hogy áttér vallására? Ezzel a kérdéssel a leipzig-i bíróság foglalkozott és a következő rezolúciót hozta: Az asszony huzódozása attól, hogy áttérjen a zsidó vallásra nem tiszteletlenség a férj iránt. Egy ily áttérés komoly dolog, mely nagy megfontolást igényel. Belső küzdelmek játszódhatnak le az illető lelkében. Az ígéretet könnyebb megtenni, mint megtartani. Nem lehet erőszakot elkövetni senkinek saját meggyőződése ellen és nem lehet találni elég okot a válásra abban, ha a feleség nem akarja elhagyni hitét és meggyőződését. A válást nem mondták ki.

— **Ki lesz az új palesztinai fő-kormányzó?** A mostani palesztinai High Commissioner: Sir John Chancellor helyébe a kormány Grenfell Wauchupe tábornokot nevezte ki. A tábornok november 1-én foglalja el hivatalát és aki az angol tábornoki kar egyik legtekintélyesebb tagja. A világháboru alatt egy angol hadtestet vezetett a francia hadszíntéren és több ízben megsebesült. Később Észak-Irország katonai parancsnoka lett. 1924-től 1927-ig a nemzetközi leszerelési bizottság angol szekciójának vezetője volt Berlinben.

— **Elnökválasztás a varsói zsidó hitközségben.** Varsóból jelentik: A mizrach kiváló vezére, H. Farbstein, az eddigi varsói hitközségi elnök és Jewish Agency végrehajtó bizottsági tag elnökle alatt ült össze a varsói hitközség ujonnan megválasztott előljárósága, hogy új elnökséget megválassza. A varsói hitközség elnökévé 8 szavazattal 7 ellenében az ismert agudista vezér: Eli Maczur lett megválasztva.

— **Van-e joga a Chevra Kadischanak az el nem temetett halottért temetési díjat szedni?** Trnavá (Nagyszombat) ról egy érdekes esetet jelentenek, aminek elvi jelentősége van a Chevra Kadischa szempontjából: Egy senitzi gazdag kereskedő 19 éves fia hirtelen elhunyt Trnaván, az apja haza akarta szállítani a holttestet, azonban az ottani szentegylet ragaszkodott hozzá, hogy ott temessék el és egy nagyobb összegű temetési díjat szabott ki reá. Ennek ellenére az apa mégis hazaszállította meghalt gyermeke tetemét. Erre megindult a perek lavínája, mivel eddig egyáltalában nem voltak erre nézve döntő hatályu rendeletek. Ebből az ügyből kifolyólag most már véglegesen rendezni kívánják a szentegyletek kompetenciáját és azt óhajtják, hogy a Chevra Kadischa, mint az autonóm hitközségek egyik kiegészítő szerve funkcionálhasson.

Az egész országban közismert elsőrendű és izletes konyhájáról a

GROSZ

ÉTTEREM

TIMIȘOARA-TEMESVÁR ORADEA

Lloyd-sor 11. Zöldfa ucca 7.

MENÜ RENDSZER: 40 lei 4 fogásos menü 40 lei, 60 lei 5 fogásos nagy menü 60 lei. — Állandó abona! — Esküvőket, bankettekét vállal. — Kifogástalan kiszolgálás! — Utazó uraknak kedvezmény!

SCHÜCK
orth. fiuinternátus
BUDAPEST VII. Kertész u. 32.

Fennállása óta összes növendékeink — köztük számos erdélyi előkelő zsidó család gyermeke, abszolút sikerrel vizsgáltak. — Szeretetteljes gondosság. — Mellekszámla n i n c s. — Jövő tanévre jelentkezés már most elfogadjatik.

Ha kellemesen és szagtalanul akar borotválkozni, akkor csakis „MIRJAM” késnélküli borotváló-por használaton, mert ma már ezen borotváló-por ugy van preparálva, hogy a legérzékenyebb arcot sem sérti. Megrendelhető: SPITZ SÁMUEL festékkereskedőnél. Careii-Mari. — Kérjen árajánlatot.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti iskola

Oradea, Strada Episcopul Ciorogariu No. 17. Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölköttek.

— **A jugoszláviai zsidóság ragaszkodása.** Belgrádból jelentik: A spanyol köztársaság részéről megindított erőteljes propaganda, mely lehetővé akarja tenni a szefard (spanyol) zsidók visszatérését és naturalizálását, itteni körökben teljesen negatív eredménnyel végződött. A belgrádi „Breme“-ben Leo A. Amar a jugoszláviai szefard zsidók álláspontját a következőkben körvonalazza: „A jugoszláv zsidók, mint nemzeti kisebbség, nagyon jól érzik magukat Jugoszláviában. Ennek az országnak a népe — mint a világ egyetlen más népe sem tette — valóra váltotta, hogy testvérként szeretjük az állam minden fiát, bármilyen vallásu is legyen az. A jugoszláv zsidók soha nem lettek üldözve és nem is gondolnak arra, hogy elhagyják azt az országot, amely szeretetével övezi és melyért vérüket áldozták. Ellenben Spanyolországhoz immár nem köti őket semmi sem.”

— **Zsidógyűlölő agitáció a görög vidéki városokban.** Salonikiből jelentik: Addig, míg Salonikiben lassanként ismét teljes nyugalom köszöntött be, az alatt a zsidógyűlölő agitáció a görög vidéki városokban kezd terjedni. A Salonikiben előállott teljes kár 2 millió drachmát tesz ki. A salonikii nagy zsinagógából csupán a megüszkösödött falak maradnak az ég felé. Azonkívül csupán a nagy fából készült „Árón Hakódesch“ maradt meg, amely különös szerencse folytán sértetlen maradt. A vandál pusztítás alatt természetesen elrabolták és szétszaggatták a Tóra tekercseket. A megkerült Tóra foszlányokat összeszedték és a rabbinátusai összegyűjtötték. Különös csodával határos, hogy az óriási tűzvésznel emberi élet nem esett áldozatul.

— **PEHELY** és valta paplan, brokát selyem és glótblból elsőrendű kivitelben készülnek Maradék-Áruházban, Royal mellett.

— **Dr Ludvig Singer csehszlovákiai zsidó-párti képviselő halála.** Prágából jelentik: Súlyos csapás érte a csehszlovákiai zsidóságot dr Ludvig Singer zsidó-párti képviselő halálával. Az elmúlt szerdán még zsidóság iránt vállalt nagy kötelezettségeit végezte, de már az éjszakai órákban nem volt többé az élők között. 56 évet élt. Csehszlovákia zsidósága egyik legkiválóbb vezetőjét veszítette el benne, ki nagyszerű kvalitásaival díszít és fényt hozott zsidóságának. Dr Singer minden energiájával a zsidó ügynek szolgálatában állt. Nyugodt, közvetlen egyéniséggel nagyon sok ellentétet tudott áthidalni és nagyrészt ezen nagyszerű tulajdonságai által lett a csehszlovákiai zsidóságnak az utóbbi időkben nékülözhetetlen irányítója. Nem csupán mint cionista vezető magaslott ki dr Singer ténykedéseivel, de parlamenti munkájában is nagyszerű képességekkel párosult, sok szeretettel és megértéssel vitt

Tanuljon Ön is a más kárán!

Csak képesített szakembernél dolgoztasson, mert ugyanazért a pénzért a legjobbat kapja

Bémer-tér 2.

Telefon 2-17

Liliom-ucca 5.

VÉGH

ruhafestő és vegytisztító

be. Elhunyt fehérek nagy veszteség nem csak a zsidó nemzeti mozgalomnak, hanem a csehszlovákiai zsidóság minden rétegében is pótolhatatlan irt hagyott maga után. Temetése Prágában az elmúlt vasárnap nagy részvét mellett folyt le.

— **CREPDECHINNEK** minden színben, mintás georgettek érkeztek a Maradék-Áruházba, Rimanóczi-u. Royal-mellett.

A seini zsidó leánygyermeknek követésre méltó példát szolgáltatott, hogy miként támogassák a község magára hagyott szegényeit. Gyermek-délutánt rendeztek, mely nemcsak erkölcsileg hozta meg ezen apró drága gyermekeknek a sikert, hanem megfelelő anyagi eredménnyel szép összeget osztottak szét a község szegényei között is. Műsoruk egy egyfelvonásos zsidó vigjáték, néhány vers és táncszám, végül pedig egy egyfelvonásos dráma. A szereplők: Nuszbecher Mancica tehetséges művészetével, Nuszbecher N. Klein Erzsike, Herschkovits Iluka, Weiss Bimike, Schwartz Ilonka, Löwy Gréti és Stauber Ibike drága csacsogásaikkal és nagyokat is tulszarnyaló táncbetéteikkel megérdemelt sikert értek el.

— **A Feketeerdő Üveggyár R. T. gyári lerakata Oradeán, Sírada Avram Iancu (volt Kossuth Lajos-ucca) 5. szám alatt az elárulást megkezdte. Eladás kicsinyben is.**

— **Szép aszalt gomba, jutányos árban kapható Herschkovits Henrik-nél Somcuta Mare.**

— **Debrecenben** tanulni akaró diáki-fiut vagy leányt ellátásra elvállal középiskolai vallásnár. Vallásos nevelés, orvosi felügyelet, talmud tóra (ingyenes). Kivánatra korrepetálás, héber és angol társalgás. Mannheim, Piac-u. 41. Mérsékelt ár.

— **MELLÉK** uccában kisebb a rezsi, olcsóbb az áru. Vásároljon a Maradék-Áruházban, Rimanóczi-u. 1. Fügöny-kelmék és bélések, csipke, szövetek, túllók, 4 mtr széles is kapható. Himzett batiszt 39 lei.

— **25 év óta fennálló Ernster-féle** kóser-Vendéglő Clujon előnyös feltételek mellett eladó. Érdeklődni közvetlen eladónál: Ernster József, Cal. Reg. Ferdinand 22.

GROSZ DÁVID

szalmakalappgyár

Satu-Mare, Str. Petru Rares 35/37

Mindenféle kalapgyártáshoz szükséges fonatok és nyersanyagok raktára 50-16

Olcsó nyári vásár!

	Ezelőtt	Most
1 pár jó férfi zokni — — —	18	8
1 „ egész finom flor zokni — — —	65	29
1 drb férfi sport trikó ing — — —	95	43
1 „ 1-a foiball dress — — —	150	58
1 „ férfi vagy női fürdő dress — — —	130	55
1 „ prima férfi ing, puplin elejű, 2 gallérral — — —	250	150
1 „ szép apacs ing — — —	235	148
1 „ 1-a zephir rövid nadrág — — —	65	39
1 pár női flor vagy selyem harisnya — — —	65	29
1 drb 1-a női ing — — —	125	62
1 „ batiszt kombiné — — —	165	95
1 „ selyem tuszor kombiné — — —	275	148

Gyermek sokerlik, ruder- és apacsingek saison utáni kiárulása.

Fehérneműk méret után nagyon olcsón készülnek.

Kérjük az árak olcsóságáról egy vásárlással meggyőződést szerezni.

KLEIN SÁNDOR & Co.

SAS-PASSAGE, FŐBEJÁRAT

ISMÉT ITT A NAGY LEHETŐSÉG!

Százért egy milliót!

Az erdélyi zsidó kórházegyesületek belügy miniszteri engedély alapján megrendezik a **második zsidó kórházszorsjátékot!**

E sorsjáték nyereménytervezete oly reálisan van megalkotva, hogy minden egyes sorjegyvásárlónak komoly esélyei vannak a nyeresre.

Közel 2000 nyeremény 2,700.000.— lej értékben

Főnyeremény 1,000.000 Lej

Az összes nyereményeket az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T. garantálja és fizeti ki **Egy sorsjegy ára 100. — lej.** azonnal készpénzben.

Kapható minden jobb bankban, üzletben, trafikban stb.

Vegyen Zsidó Kórházszorsjegyet!

Levélbeli megrendeléseket elfogad: **Az Erdélyi Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorjátékintézősége** CLUJ, Piața Unirii No. 20.

GRADO
TENGERI FÜRDŐ — (ITALIA)

Continental Pensio

ארמיה כשר

8-8

Minden komforttal ellátott helyiségek, közel a strandhoz. Minden szobában vízvezeték, meleg édesvíz fürdők.

Elsőrangú bécsi konyha! — Mérsékelt árak!

KÉRJEN PROSPECTUST

Borgos vegytisztító

MOS

VASAL

férfi, női ruhákat, ugyszintén fehérneműt

TISZTIT

10-11

valamint zománcfényű gallérmosást vállal

Bazár épület, Színház oldal

HÖFER gyermek hintőpor — lila dobozban — nélkülözhetetlen a csecsemőknél

Rövid hírek

BERLIN: A berlini hitközség lapja felhívja a fürdőhelyeken tartózkodó zsidó fürdővendégeket, hogy a péntek esteli és szombati imádkozások alkalmával keressék fel a fürdőhelyek templomait, hogy ily módon is bátorítsák és erősítsék a kisebb helységben élő hitsorsosokat. — A porosz közoktatásügyi miniszter szigorú rendeletet bocsátott ki az egyetemi diákzavargások kezdeményezői ellen. Utasította az akadémiái fegyelmi hatóságokat, hogy a zavargásra izgatott ügyét haladéktalanul tárgyalja le és egy héten belül azokat befejezze. Megállapítja egyidejűleg a miniszter, hogy a skandalum-csinálóknál hiányzik a nemzeti megbecsülés érzése és a német főiskolák tekintélyét úgy bel-, mint külföldön erősen lerontja. — A Viktori Lujza téren, lakásuk előtt tartózkodó zsidókat keresztényszociálisták támadtak meg. Egy zsidó fiatalembert földre tepertek és súlyosan bántalmazták. Amidőn a katonai járóság, bár gyors futólépésben a helyszínre érkezett, a nemzetiszocialista köcsök már elpárologtak. Az utóbbi időben ily nyom nélkül maradt támadások száma egyre jobban szaporodik, mi a zsidóság körében mély aggodalomra ad okot. — A városi tanácsban a nemzetiszocialisták javaslatot terjesztettek be, hogy a vásárcsarnokokban csak árja baromfikereskedők árúthassanak. Szavazásra nem került a sor, mivel azt a legközelebbi gyűlésre halasztották. — A „Völkischer Beobachter” és „Angriff” nemzetiszocialista lapok — rövid betiltás után — legújabbban megjelent számaikban győzelemittasan közlik, hogy a 14-ik német diákkongresszus a diákszervezet elnökévé ismét egy keresztényszocialistát választott. Ugy a 3-ik elnökségi tag és az előljáróság tulnyomó része szintén nemzetiszocialista.

TRINEC-ben (Szilézia) egy új zsinagóga épült és az elmúlt héten nyílt meg. Trinec zsidósága ez ideig Teschen hitközséghez tartozott, de a helyiségnek városi történeti avanszálása folytán önállósította magát és rövidesen anyahitközséggé alakul át.

TCHERNOSICZ-ban (Csehszlovákia) a cseh faszidák egy legelő elé táblát függesztettek ki: „Zsidóknak és németeknek belépni tilos!” felirással. Az ügyesség a tettesek: Wenzel Stehela és társai ellen bűnvádi eljárást indított és azokat nyelv, nemzetiség, vallás és osztályelleni izgatásért 15 naptól 3 hónapig terjedő fogházzal büntette.

BRESSLAU: Kattowitz mellett német ellenes és antiszemita kilengések voltak az elmúlt héten.

REICHELSEHEIM: Csütörtökről-péntekre virradó éjszakán ismeretlen tettesek behatoltak az itteni zsidó temetőbe és azt meggyalázták. A hitközség a tettesek kézrekerítésére jutalomdíjat tűzött ki. A tettesek hat sarkóvet összeromboltak és a temetőt, egy részében rutul megcsúfították.

TRIER: Röviddel ezelőtt egy trieri zsidó vándorcsoportot völkische antiszemita súlyosan bántalmaztak. A bíróság a főkolompot, akinek lelkiismeretét más apróbb tolvajlások is terhelték, 5 heti fogházra ítélte. A többi vádlottat pénzbírsággal sújtotta.

HAMBURG: Julius 17-én ünnepelte a wandsbecki zsidóság S. B. Bamberger rabbinak 60 éves születésnapját. Az ünnepelt fia, Rabbi Náthán Bamberger würzburger rabbinak és 1902 óta rabbija a wandsbecki hitközségnek. Az északnyugati német rabbiszervezet elnöke és miní ilyen a zsidó szervezeti életből erősen kiveszi részét.

BÉCS: Friedrich Auszterlitzer, ismert politikus, 40 év óta főszerkesztője a „Wiener Arbeiterszeitung”-nak, meghalt.

VARSÓ: Konk városka, Kielce mellett napok óta pogromhősök terrorja alatt áll. — A kormány által kiküldött vizsgálóbizottság az ort. iskolák segédiskoláiban lefolytatott vizsgálatait a legjobb eredménnyel végződték. 90 százaléka a vizgázóknak megállta a helyét.

KÖLN: A legfelsőbb büntetőtörvényszék a nemzeti-szocialista Grohe szerkesztőt a zsidó vallás-gyalázás és osztály elleni izgatás vádjá alól felmentette. Grohe állítása szerint — és erre bizonyítékokat is statuált — rituális gyilkosságok előfordultak.

PÁRIS: Jabotinski kijelentette, hogy a revizionisták többé nem fognak a Cionista Világszervezethez tartozni, hanem azzal egy távolibb összeköttetést fognak fenntartani. Végleges határozatot ezen kérdésben a decemberi revizionista világgongresszus fog hozni.

RIGA: A Joint berlini központja a hollandi zsidó Kishiteltintézetnek 50.000 dollárt utalt át, hogy a német pénzkrisis által okozott nehézségek folytán betéteseket kielégíthessék. A betétesek bizalma folytán azonban ezen kifizetésekre nem került a sor. — A sejm törvényt fogadott el, hogy az összes papok és így a rabbik is 25 éves közszolgálat után, amennyiben az 55 évet elérték, jogosan igényelhetik állami nyugdíjleltményeiket.

JERUZSÁLEM: A Beth Alpha kolónia éjjeli őre, 8 betolakodott tolvajjal való küzdelme alatt, az egyikőtől egy erős sérülést kapott, dacára ennek elhárította gonosz szándéku betörésüket.

MOZI

Teatrul HEIMAN szinkör
HETI MŰSORA:

Pénteken: „Cigánybosszu”. Dolores del Rio egyet en filmje. — Szombat, vasárnap, hétfő: Keltős műsor: 1. *Sátán hét lányoma*, 2. *Rin-Tin-Tin: Az ezüst rókák hazájában*. Vasárnap szenzációs matiné.

Cinematografal FILMPALACE
és FILMTERRASSE mozgó

HETI MŰSORA:

Péntek: „VÉNUSZ” Egy szobrász (Várkonyi Mihály) és egy titkos modell (Agnes Pétersen) szerelmi kalandja. Előzőleg hirdató és Pótkép! Utolsó nap! — Szombat: „Napsókolta leány” Bányk Vilma egyetlen hangos filmslágere! Klvüle még Joseph Schildkraut is játszik. — Vasárnap e. e. 11: „Nagy keltős matiné”. — Vasárnap d. u.: „Napsókolta leány”. Jön: „Krisztina”. Janet Gaynorral! A Fox filmgyár slágere! Jön; a „Prágai diák” Az elmúlt szezon legnagyobb néma slágere most hangos verzióban! Szép idő esetén a 9 óras előadás mindenkor a Filmterrasseon.

ZSIDÓ HUMOR

Rabbinátusi ítéletek

I. Saját és idegen vagyon.

Egy férfi, két nő kíséretében a rabbihoz érkezett és egy csomó fehérneműt hoztak magukkal. Mindkét nő azt hangoztatta, hogy a fehérneműt mosás végett ők adták át a mosónőnek. A mosónő időközben meghalt és most mindkettő reklamálta a sajlját. Az egyik az összes fehérneműt a magáénak vallotta, míg a másik annak csak egyik részét jelölte meg mint a sajlját.

A rabbi érdeklődéssel kísérte a két rivális előadását, egy ideig gondolkodott és aztán a következő napra rendelte magához a panaszosokat. Eközben a tudós rabbi a saját fehérneműjéből is hozzátett a csomaghoz.

A következő napon megjelentek ismét a rabbinál, amikor is ő figyelmeztette őket, hogy gondosan vizsgálják át a fehérneműket, nehogy valamelyik idegen tulajdont valljon a magáénak.

Az első pontosan és darabonként átvizsgálta a csomagot és megállapította, hogy az egész ruhanemű az ő tulajdoaat képezi. Mikor a másikra került a sor, akkor az egyes darabokat ami az ő tulajdonát képezte kiválogatta, a többit pedig, amely közt a rabbi által odatett darabok is voltak félrerakta, mint olyant, ami nem az övé.

Ekkor a rabbi meghozta az ítéletét, még pedig a következőben:

Amit a második nő kiválogatott, az tényleg az ő tulajdona marad, mivel megállapítható, hogy ő csak a sajlját igényli, a másiké pedig csak a maradék marad, — abból is levonva a rabbi által hozzátett fehérneműt — mivel nyilvánvaló lett, hogy nevezett nem ismeri a saját fehérneműit és olyan darabokat is igényelt, ami idegen-tulajdon volt.

II. Tisztességtelen igények.

Két kereskedőnek szoroson egymás mellett volt az üzlete, csupán egy deszkával választotta el őket egymástól. Az egyik kereskedő fűszeres volt, míg a másik olajat és kenőcsöt árult. Egyik napon a fűszeres megfigyelte a deszkafalon keresztül, hogy szomszédja sok pénzt olvas. Megfigyelte a bankjegyek számát nagyságát és azt hogy milyen göngyölegbe burkolja és hová rejti el. Este záráskor kitört a falból egy deszkát és mintha semmi sem történt volna hazament. Másnap reggel nyitáskor jelentette a rendőrségnek, hogy éjjel kitör-

tek a falból egy deszkát és azon keresztül elvitték az ő pénzét. Pontosan megjelölte a bankjegyek és a göngyöletet, amiben tartotta. Természetesen a gyanyu mindjárt az olajkereskedőre irányult. Alapos házkutatás után kérdéses pénzüsszeget tényleg megtaláltak az olajkereskedőnél egy rejtékhelyen. Azt nyomban lefoglalták és — az ártatlanságának hangoztatása dacára azt letétbe helyezték.

A bíróság nem tudott a vitás ügyben azonnal dönteni és így ítéletet elhalasztotta.

Az eset a községben nagy konsternációt okozott és mindenki csak ezen ügyről foglalkozott. A gyermekek közzé is eljutott a hír és játszás közben utánozták a hivalkozott jelenetet. Három gyermek közzül az egyik a fűszeres volt, a másik az olajkereskedő, a harmadik pedig vállalta a bírói szerepet. És ekkor a következő ítéletet hozta: Minthogy egyéb bizonyíték nem áll a felek rendelkezésére, a bankjegyeket vízbe kell tenni és ha a víz felületén olajnyomok lesznek, akkor megállapítható hogy az tényleg az olajkereskedőé, mivel fogdosás alatt bizonyos olajcsöppek ragadtak hozzá, ellenesében pedig a fűszeresé. Amikor egy véletlenül arra haladó földbírtokos ezt a gyermek ítéletét meghallotta, nyomban jelentkezett a bíróságnál és ott előadta a hallottakat. A bíróságnak megletszett meghatározás és azt rögtön a magáévá tette. A próba sikerült mivel tényleg leváltak a zsiros pecsétek és így az összeget visszatélték az olajkereskedőnek.

A gyermekbíró, aki ezt a megoldást hozta, később „Gir Árjé” név alatt elismert nagy rabbija lett Izraelnek.

III. Megvilágosított család.

Egy utazó péntek este egy szállodában vesz lakást és mivel szombatra nem akarta magánál tartani értékeit, pénztárcáját, a benne lévő pénzzel együtt megőrzés végett a szállodásnak adta át.

Szombat este amikor az utazó visszakérte a megőrzés végett átadott értékeit, a szállodás egyszerűen letagadta, mintha ő bármit egyáltalában átvett volna. Az utazó nem tehetett egyebet, minthogy a rabbi elcitolta a szállodást, aki ott is állhatosan megmaradt a tagadás mellett, sőt még elégtételt kért a rágalom miatt. Beszéd közben a rabbi elkérte a szállodástól az aranyóráját és láncát azzal, hogy ő nagyon csodálja azt és a rabbinéknak is megóhajtja azt mutatni. Az készséggel átengedte a kért tárgyakat. Ekkor a rabbi titokban a szolgálját elküldte a szállodásnéhoz, hogy férje nevében kérje vissza az utazó pénztárcáját. Igazolással pedig felmutatta neki a férje aranyóráját és láncát. A feleség minden gyanu nélkül átszolgáltatta az utazó pénztárcáját és a szolga átadta azt a rabbinak. Ekkor a rabbi ismét felszólította a szállodást, hogy adja vissza az utazónak a pénzt. Ez ismét tagadott, sőt késznek nyilatkozott az esküre is. A rabbi erre megítélte az esküt azzal, hogy feleségét nem fogja bántani és a családi béke nem fog általa szenvedni. Amikor ez megtörtént, a rabbi visszaadta az utazónak a sajlját, a szállodásnak pedig jelezte, hogy órája és láncá már otthon van a feleségénél.

Sodronyágybetétek

nyitott és összehajtható **vaságyak, mosdók,** és mindenféle **vasbutorok** legolcsóbban kaphatók a fogházban megnyílt üzemben

„STANDARD”

Iosif Vulean (Nagy Sándor-ucca 10.)

ארטה כשר

Hungária Étterem

SATU-MARE, TOMPA UCCA 1. sz.

Utazóknak
10%
engedmény.

25-19